

Den enda lilja som växte i mina föräldrars trädgård var den brandgula liljan, *L. bulbiferum*, och vi barn betraktade den som höjden av all tänkbar blomsterprakt. De blommande stänglarna räckte oss högt över huvudet, och vi brukade böja ned dem för att känna den i solskenet mätadtade, varma doften och för att rikligt kunna se in i blom-morna, där kryp av många slag höllo till. Hos grannen fanns i stället saffransliljan, *L. aurantiacum*, men vi såg inte någon egentlig skillnad mellan dem.

Framme i byn hos faster Johanna på Högen, som hade en riklig herrgårdsträdgård, sköt av trädgårdsmästaren, fanns också krolliljan, *L. Martagon*, både den vanliga ljusa och den mörkbruna *L. M. dalmaticum*, vilken vi tyckte

Liljor härdiga i Sverige.

såg obeskrivligt förnäm, nästan konstgjord ut. Den vita liljan, *L. candidum*, såg jag första gången långt senare hos mortar på Stämmemad. Han hade i sin välskötta trädgård några lökar av denna alltid lika högt uppskattade lilja, och de dagar, då den blomnade, bars eftermiddagskaffet ut på gården, för att alla skulle få beundra dess skönhet.

Dessa gamla liljor äro jämte tigerliljan, *L. tigrinum*, och några former av flockliljan, *L. umbellatum*, fortfarande omfatar emellertid mer än 80 olika arter, av vilka är-

och den mörkbruna *L. M. dalmaticum*, vilken vi tyckte såg obeskrivligt förnäm, nästan konstgjord ut.

Lilium candidum cernuum.

Foto: förf.

madonnaliljan.

Lilium candidum. Den vanliga kulturförmen av

Foto: förf.

Lilium chalcedonicum.

Fotö: Sorbon.

minstone 60 tåla vårt klimat, och härtill kommer ett hundratal väl skilda varieteter, hybrider och trädgårdsformer, som med framgång kunna odlas hos oss.

Författaren till dessa rader har i sin trädgård i Hallands skogsbygd sedan åtskilliga år i odling större delen av dem och skulle med glädje se, om de erfarenheter, som därunder vunnits, kunde bli till någon nytta för de många, som på senare tid börjat syssla med odling även av mindre vanliga arter. Endast där prövade sorter komma att beskrivas.

Det torde vara nödvändigt att här ange, vad som rätteligen menas med liljor, man möter så ofta en oriktig uppfattning därom. Liljor i egentlig mening äro endast arter och former av släktet *Lilium*; dagliljor, svärdsliljor, stäppliljor, påskliljor m. fl., vilka tillhöra helt andra växtsläkten, äro alltså icke några liljor, lika litet som en solros är någon ros eller en järnek någon ek.

För överskådlighetens skull uppdelas de här behandlade liljorna i tre grupper, av vilka den första omfattar dem, som ha sin hemvist i Europa och västra Asien, den andra de övriga asiatiska och den tredje de nordamerikanska liljorna.

Ett fåtal liljor äro fastän de tåla vårt klimat dock så svårodlade, att de måste förbli rena sällsyntheter; de förbigås här eller omnämnas endast i korthet. Även många andra liljor, vilka icke kunna kallas svårodlade, hava ändock sina särskilda, bestämda fordringar på jordmån, läge m. m. för att kunna trivas; det är framför allt för att underlätta deras odling, som dessa artiklar kommit till. De liljor, som kunna växa i vilken rabatt som helst, äro

jämförelsevis få, men ett par dussin finnas likväl, som passa för var mans trädgård..

Ehuru liljornas odlingsvillkor alltså äro så skiftande, att de måste anges för var och en av dem särskilt, finnes dock en del allmänna regler, som det är nödvändigt att känna till. Alla liljor så gott som utan undantag fordra ovillkorligen en god dränering; i en jordmån där fuktighet under regnperioder stagnerar, ruttna lökarna. De sätt som mest användas för dräneringen äro dels att under liljebädden minst 50 cm. från ytan lägga ett c:a 20 cm. tjockt lager av makadam eller småsten med avlopp, dels att höja bädden över den omgivande marken och dels att förlägga den i en sluttning så att ytvatten snabbt ledes bort. För särskilt ömtåliga liljor böra alla dessa åtgärder vidtagas.

Överflödigt fuktighet måste alltså undvikas, men det är å andra sidan ej heller lämpligt med en jordmån, som alltför lätt blir uttorkad. Särskilt ofördelaktig är sådan jord, som vid torra får en hård skorpa på ytan. Jorden bör alltså vara lucker, lös på ytan och länge behålla en viss grad av fuktighet, allt egenskaper, som återfinnas i sådan jordmån, som är rik på lövjord, torvjord eller humusrik mylla.

I fråga om behovet av gödsling äro liljorna mycket olika de vanliga perenna växterna. Många liljor såsom bl. a. flertalet amerikanska, växa bäst i helt och hållet ögödslad jord, men det finnes å andra sidan ett antal liljor såsom *L. chalcedonicum*, *L. testaceum*, madonnaliljan, tigerliljan m. fl., som mera ha prägeln av kulturväxter, och för vilka en väl avvägd gödsling är synnerligen välgörande. Därvid användes mycket väl förmultnad gammal häst- eller kögödsel eller länge komposterad hönsgårdsjord, och det tillses att denna gödsel ej kommer omedelbart intill lökarna. Konstgödsel i vanlig mening bör alltid undvikas. Benmjöl och torr träaska, den senare använd som övergödsling vår och höst tillhöra de bästa gödslingsmedlen.

Alla liljelökar böra vid planteringen omges med ett lager ren, grov sand, vilket skyddar dem på flera sätt. Där planteringsdjupet ej särskilt anges kan man utgå från, att ett lager jord ovan löken lika med 4 gånger dess höjd, är erforderligt.

De latinska artnamnet äro här angivna i överensstämmelse med den senaste engelska handboken i ämnet: *Lilies, their culture & management*, by H. Drysdale Woodcock and J. Coutts, London 1935. Där denna namngivning allt för mycket avviker från den hos oss hittills vanliga, anmärkes detta i det följande.

Europeiska och västasiatiska liljor.

L. aurantiacum, saffransliljan. Överallt känd under namnet *L. croceum* har denna lilja jämte följande hos oss länge tillhört de självskrivna prydnadsväxterna i små och stora trädgårdar. Dess fordringar äro anspråkslösa; bäst trivs den i en kraftig, gärna en smula lerhaltig jordmån och i soligt läge. Den hos oss vanliga, kultiverade trädgårdsformen, som ej behöver någon beskrivning, är mera högväxt än den vilda arten från södra och mellersta Europa.

En särskilt lågväxt, vildväxande form, någon gång använd i klippträdgården, är *L. aurantiacum* Chaixii, som har små blommor med smalare kronblad.

L. bulbiferum, brandgula liljan. Från föregående art, med vilken den ofta sammanföres, skiljes den brandgula liljan

L. candidum, den vita liljan, madonnaliljan. Da Herakles, en av Zevs' många illegitima avkomlingar med kvinnor ur de dödligas krets, ännu var ett spädbarn, önskade hans höge fader få honom ammad av sin lagvilda gemål Hera, för att därigenom bereda honom gudarnas odödlighet, och för den skull lät han, medan hon sov, lägga ungen till hennes bröst.

Väckt av hans våldsamma diande blev gudadrottningen i varse det ovärdiga trick hon blivit utsatt för. När hon då i vredesmod ryckte bortbytingen från bröstet, sprutade den gudomliga mjölken ut i rymden; därav uppstod vintergatan. Men några droppar föll ned på jorden och förvandlades där till snövita liljor.

Det kan icke råda något tvivel om, att denna sengrekiska version av en äldre myt syftar på madonnaliljan, vilken

Foto: förf.

Lilium Marhan «Sutton Court».

Allmän Svensk Trädgårdstidning

genom de i bladvecken rikligt förekommande groddlökarerna, vilka givit den dess latinska namn. Blommornas färg är orange med stark dragning åt rött; hos saffransliljan är den mera rent orangegul.

Tidigare lika vanlig i alla trädgårdar som saffransliljan, har den brandgula liljan, som dock förekommer vill i stora delar av Europa, numera i sin äkta form blivit nära nog en sällsynthet. I dess ställe finner man ofta former av flockliljan *L. umbellatum*, vars stänglar också stundom äro försedda med groddlökar, i vilket fall denna lilja till utskendet kan vara så gott som identisk med *L. bulbiferum*. Den senare förblir emellertid såsom en ren art vid frösädd konstant, medan flockliljan därvid röjer sitt hybridiska ursprung; en omständig metod att skilja dem åt men ibland den enda möjliga.

Foto: förf.

Lilium dalhanssonii.

Lilium monadelphum colchicum.

Foto: förf.

redan i förgrekisk tid tycks ha varit ett gudomligt attribut. En liknande uppfattning kvarstår också i kristen kult, som gärna sätter denna lilja i jungfru Marias hand, och än i dag är madonnaliljan föremål för en dyrkan, vars religiösa betoning inte är helt utplånad. Det är också lätt att förstå, att just denna lilja fått en sådan rangplats; ingen överträffar den i på en gång formens skönhet och doftens ljuvhet. Praktfullare liljor finnas bland de ostasiatiska, men ädlare kan ingen tänkas.

Var madonnaliljan ursprungligen haft sitt hem är ovisst, och man vet ej heller med säkerhet någon plats, där den nu förekommer som ursprungligen vildväxande. Allmänt antages emellertid, att dess hem är att söka på Balkanhalvön och i främre Asien. Den odlas nu i vår del av världen från mellersta Sverige i norr till Arabien i söder och i Amerika från Canada till Mexiko; detta visar att den kan tåla både sträng värme och stark köld. Dess konstitution kan alltså sägas vara robust, och den har också tidigare betraktats som allt igenom lättodlad. Tyvärr är detta numera långt ifrån fallet. Visserligen kan denna lilja trivas i jordmån av mycket olika slag, i lätt sandjord såväl som i kraftig lerjord, och den kan växa frodigt och

friskt utan någon egentlig omvårdnad, men den är på samma gång i hög grad opålitlig. En var, som odlar den måste vara beredd på missräkningar; planteringar, som ena året stå i högsta flor, kunna nästa år utan synlig orsak vara till större delen utgångna. Många misslyckanden bero emellertid på fel vid själva planteringen, vilka med kännedom om grundbetingelserna för madonnaliljans trivsel lätt kunna undvikas.

Denna lilja skiljer sig från alla andra däri, att lökarna i aug.—sept. skjuta upp en rosett av blad, som övervintra. Därför bör planteringen ske tidigare än vid andra liljor: i augusti eller början av september; vikten härav kan icke nog betonas. Lökarna sätts grunt — 3 cm. jord ovan dem är tillräckligt — och omgivas, som redan nämnts, med ett lager ren, grov sand. Växtplatsen skall vara solig och varm, men helst ej allt för torr och skyddad mot stark bläst. Den som åsidosätter någon av dessa regler har all anledning att vänta ett misslyckande.

Jordmånen bör vara porös, kalkhaltig och fruktbar; madonnaliljan har nämligen numera avgjort prägeln av en kulturväxt och trivs ej länge i mager jord. Även om den odlas i god jord, bör den ofta omplanteras på ny plats, också detta i olikhet mot de flesta övriga liljor. Om frostnätter inträffa i maj, sedan de nya stänglarna kommit i växt, gör man klokt i att skydda dem; de tåla visserligen nog så stark frost, men denna gör dem i hög grad mottagliga för svampangrepp, vilka längre fram på sommaren komma bladen att torka bort i förtid och ofta även ödelägga blomningen. Ett gott skydd mot dessa angrepp utgör besprutning upprepade gånger under våren och försommaren med Cuprosan-xex eller Sulsol. Den som följer dessa anvisningar och från början planterar friska lökar kan ha gott hopp om att åtminstone under lämpliga somrar — torra och varma — få se madonnaliljan utveckla sin fulla skönhet. Förutom den vanligen odlade typen förtjäna följande avvikande former att nämnas: *Charles X*, en storväxt och praktfull men ömtålig form; *cernuum*, oftare kallad *peregrinum*, som har spensligare växt, mörkare stängel och mera hängande blommor med smalare kronblad samt *Sultan Sambach*, en graciösare form av *cernuum*. En särskilt intressant form är *var. Salonikae*, vilken nyligen är funnen i bergen utanför Salonika under förhållanden som tyder på att den där kan vara spontant vildväxande. Den har mera öppna, kallt vita och mindre regelbundet formade blommor, men skiljer sig framför allt från den oftast sterila typen genom sin egenskap att sätta rikligt med frö. Den synes vara friskare än de övriga formerna och blommor några dagar tidigare än någon av dem. Förf. har odlat samtliga dessa former och även genom frösådd dragit upp korsningar mellan dem; det torde vara på detta senare sätt man kan ha hopp om att kunna återge den vita liljan något av den robusta natur, som den tidigare ägt.

L. carniolicum är en i odling mindre vanlig lilja, vildväxande på Balkanhalvön och i angränsande delar av Rumänien, Ungern och Italien. Den är lågväxt och fåblommig, lämplig för klippträdgården. Blommorna likna i storlek och form krolliljan och hava i allmänhet en färg, som kan sägas ligga mitt emellan rött och orange; en på samma gång mild och lysande, ren färg helt olika mot de ofta

Foto: förr.

Lilium Szovistianum.

chalcedonicum nära. Den skiljer sig från denna genom att blombladen äro spetsigare och mindre starkt bakåtrullade, varför blomman blir mera stjärnformig samt genom fär- gen, som är mindre högröd och har någon dragning åt L. carnoliticum. Det är en förfinad men i odling sällsynt lilja med samma fordringar som L. chalcedonicum; dock kräver den ej en lika näringskräftig jord.

L. Marhan. Genom korsning mellan L. Martagon album och L. Hansoni har man erhållit en ras av synnerligen robusta och starkväxande liljor, av vilka typen kallas L. Marhan. Blommorna äro invändigt på halmgul borten tät mörkpunkterade, utvändigt blekt orangefärgade med dragning åt skärt, en färgställning, som ofta har svårt att göra sig gällande vid sidan av andra färger. Av L. Marhan säljas några av de bästa formerna under särskilda namn nämligen »E. J. Elwes», »Ellen Willmott» och »G. F. Wilson».

Vackrare än den ursprungliga typen, som uppstätt i Holland, äro de i England senare uppdagna s. k. Back-house hybrids, som hava friskare färger med mera guldgult och skärt; i dem finnes blod även av andra Martagon-former än album. Dit höra namnformerna »Golden Orb», »Sutton Court» m. fl.

en smula grumliga färgtoner, som eljest äro vanliga hos orangeröda liljor.

Lökarna sättas jämförelsevis grunt — 7 å 8 cm. jord i soligt läge. En form av denna lilja är L. c. Jankae med gula blommor och som underart till densamma hänföres L. c. albanicum, skild från huvudarten, som har underrätt till håriga blad, genom att dessa äro helt glatta. Båda dessa senare liljor likna i hög grad den mera vanliga L. pyreneicum, men äro i sina bästa former graciosare än denna ganska röbuska lilja.

L. chalcedonicum är näst madonnaliljan den förnämsta av de europeiska liljorna. Dess hemvist är Balkanhalvön, där den ännu förekommer vildväxande på många platser. Den är en av de mest välväxande av alla liljor med en meter-hög, rak stängel, tät besatt med ljusgröna, nästan silverglänsande blad, som uppåt likformigt avtaga i storlek. Även blommorna äro regelbundet formade av krollliljetypp med en ren och stark cinnoberöd färg. Ej heller denna lilja är mångblommig, 2 till 5 blommor är det vanliga, och mer än 8 förekommer knappast, men en rabatt av L. chalcedonicum blir ändock en sevärighet både på grund av blomornas sällsynna färg och hela liljans förnäma hållning.

Odlat sedan mycket länge tillbaka har denna lilja nu mera rätt stora fordringar på jordmån, om den skall kunna trivas. En blandning av lika delar fet lermylla, god köks-trädgårdsjord, lövjord, sand och gammalt kalkgrus passas den förträffligt, och denna blandning kan ytterligare förbättras genom tillsats av gammal väl förmltnad höns-gädsjord som gödsling. Laget bör vara soligt men dock sådant att jorden bibehåller fuktighet; i klippräddgården kan detta lätt ordnas genom plantering på nordsidan av stenblock tillräckligt höga för att beskugga jordytan, men som ej hindra solen från att nå liljestänglarna. I rabatter kan samma effekt nås genom plantering mellan lökarna av sådana halvhöga perenna växter som exempelvis Campa-nula carpatica, varav med hänsyn till färgverkan den vita formen bör väljas.

L. chalcedonicum tillhör de liljor, som böra planteras tidigt, helst i september och sättes jämförelsevis grunt; även stora lökar ej ha mer än 10 cm. jord över löken.

Ännu vackrare än huvudarten är varieteten L. chalcedonicum maculatum, som har blommorna fint svartpunkterade; den anses också väl så lättodlad.

L. chalcedonicum spirar tidigt på våren och vissnar även tidigt ned, ofta redan i slutet av juli. Detta tidiga vissnande beror merendels på svampangrepp, mot vilka besprutning som förut nämnts endast i viss mån skyddar, och L. chalcedonicum bör därför i trädgården placeras på sådant sätt, att andra växter under sensomarmen kunna fylla de luckor, som uppstå, när dessa liljors vegetationsstid är förbi.

L. dalhansoni, en hybrid mellan den japanska L. Hansoni och L. Martagon dalmaticum, är en lilja, som på grund av sin ovanliga färgteckning gärna tilldrar sig uppmärksamhet. Blommorna hava en djupt mahognybrun färg, inåt övergående i ockragult med mörkare punktering. Det är en frisk och starkväxande lilja, vilken odlas på samma sätt som övriga martagonhybrider av liknande ursprung, bland vilka den är en av de förnämsta.

L. Heldreichii är en lilja från Grekland, som står L.

Lilium pomponium.

Foto: förf.

Foto: förf.

Lilium regale, testaceum och candidum.

torr jord och bör odlas i full sol. Dess egentliga olägenhet är, att den efter omplantering behöver lång tid för att komma i full växtkraft; när detta skett tilltar den i frodighet år efter år. Lökarna bliva med tiden mycket stora; de planteras c:a 10 cm. djupt.

L. pyreneicum. Jämförelsevis ofta ser man även hos oss denna anspråkslösa och härdiga lilja. Den är relativt lågväxt, har en kraftig stängel, tätt besatt med blad och små, hängande, svavelgula blommor av martagontyp. Blommorna äro oftast tätt svartpunkterade, och de högröda ståndarknapparna bilda en god kontrast mot krönbladens blekare färg.

Detta är en av de få liljor, som kan odlas ungefär var som helst; skall den blomma rikt fordrar den dock god jord.

Säkerligen skulle pyrenéerliljan få en allmännare spridning om den icke hade en så utpräglad oangenäm lukt; till snitt är den liksom martagonliljorna och flertalet av deras hybrider därför helt olämplig.

L. Szovitsianum, den ljusa Kaukasusliljan. Från *L. monadelphum*, till vilken denna lilja ofta hänföres som en underart, skiljes *L. Szovitsianum* genom blommornas vitaktigt ljusgula färg samt genom de röda ståndarknapparna, vilka hos *L. monadelphum* äro gula. Även denna lilja varierar starkt; de obetydligaste formerna äro lågväxta med smut-

sigt gulvita blommor, medan däremot de bästa formerna, högväxta med lysande svavelgula, punkterade blommor både i storlek och skönhet gärna överträffa *L. monadelphum*.

L. Szovitsianum tillhör de liljor, vars lökar äro mindre benägna att dela sig, men i stället år efter år tilltaga i storlek. Förf. grävde nyligen upp några lökar som i tolv år stått orubbade och varje år blommat rikt. De hade nått den aktningvärda storleken av 15 cm. i diameter. Det är lätt att förstå, att ett sådant kålhuvud nedgrävt i jorden lätt skall rutna, om dräneringen icke är förstklassig; av tio liljelökar som gå förlorade, kan nog förlusten av de nio skrivas på den otillfredsställande dräneringens konto.

Odlingssättet är i allt som hos *L. monadelphum*. Båda dessa liljor behöva två år efter planteringen för att komma i full växtkraft.

L. testaceum, isabelliljan, nankingliljan är en spontant uppkommen hybrid mellan *L. candidum* och *L. chalcidonicum*. Dess hybrida ursprung har tidigare varit omtvistat, men sedan under de sista åren korsningar mellan de nämnda liljorna vid olika tillfällen utförts, har antagandet om nankingliljans härstamning till fullo bekräftats.

Det är en högväxtare och mera spenslig lilja än de arter varifrån den härstämmer. Blommorna hava en helt ljus, nankinggul färg med fin rödpunktering och sitta samlade

Inom denna grupp, som också till omfånget är den största, finnas de praktfullaste och förnämligaste bland lil-

Orientaliska liljor.

Bland mängden av former äro följande här prövade: Golden Fleece, klart guldgul med rödaktiga spetsar på kronbladen; inkomparabile, orangeroöd i svalget, djupröd utåt, splendens, rent röd; Vermilion Brilliant, ännu starkare röd.

Dränering. Några av de gula formerna hava anspråk på omsorgsfulla teras 10 å 15 cm. djupt. De flesta äro lättodlade, men De odlas i rik men lätt trädgårdjord i full sol och plan-

orangerötter till rent och praktfullt djuprött. Färgen hos dessa liljor varierar från rengult över hämföras till L. elegans och i Holland till L. umbellatum och L. elegans uppstå emellertid mellanformer, som i Japan formerna. Vid direkta korsningar mellan L. umbellatum

Lilium auratum »Crimson Queen».

Foto: förf.

Allmän Svensk Trädgårdstidning

och till den senare de i regel mera småväxta japanska formerna starkväxande former av europeiskt ursprung umbellatum eller L. elegans, men till den förra hänföres är ofta nog en smaksak, om en lilja skall hänföres till L. men där L. dauricum ingår som en huvudbeståndsdel. Det gans, vilken i sin tur kan ha ett nog så blandat ursprung, också ha förmedlats via den japanska kulturliljan L. ele- östra Sibirien vildväxande L. dauricum. Det i L. umbella- auranitacum och L. bulbiferum har därvid använts den i ningar mellan flera varandra närstående liljor. Utom L. trädgårdsprodukter, åstadkomna genom upprepade kors- hänföres ett antal liljor av auranitacumtyp, vilka äro rena L. umbellatum, flockliljan. Under detta namn brukar

kan fördraga.

som L. candidum, men lökarna sättas något djupare, och i huvuden ungetar som hos L. chalcedonicum. Den odlas

Lilium amabile.

Foto: förf.

Foto: förf.

Lilium Brownii.

jorna. Innan de olika arterna beskrivas, är det nödvändigt att något beröra en egenskap, som är gemensam för de flesta av dem, och som är bestämmande för deras odlings-sätt, nämligen förekomsten av s. k. stamrötter. Därmed förstås rötter, som själva stängeln utbildar mellan jordytan och löken, och vilka hos en del arter kunna vara både många och kraftiga; de förekomma rikligast strax under jordytan. Om de ytligt liggande stamrötterna utsätts för sol och torka, inverkar det i hög grad menligt, och dessa liljor fordra därför mer än de flesta, att jorden mellan dem är beskuggad; de måste alltså antingen planteras så tätt, att de själva skugga varandra, eller bättre odlas mellan låga buskar eller perenna växter, som beskugga jorden. Att lägga mossor mellan stänglarna är också en utväg, som ibland kan vara lämplig. Det är även tydligt, att stamrötterna skola under torra perioder vara tacksamma för bevattning, vilken emellertid ej behöver göras så grundlig, att den når de djupt liggande lökarnas rotsystem. För dessa liljor är det givetvis också av vikt, att det översta jordlagret är av god beskaffenhet, då stamrötterna därifrån hämta sin näring. Sådana liljor, som sakna stamrötter, och dit höra flertalet av de europeiska och amerikanska, hämta däremot sin näring genom lökarnas rotsystem, varför det för dem är viktigast, att jorden på djupet är näringskraftig.

Bland liljorna i Bortre Asien finnas flera, som ha sitt hemvist i så varma trakter, att de hos oss ej kunna odlas

i det fria; bland dem är blomsteraffärernas allbekanta vita lilja, *L. longiflorum*, som bl. a. odlas miljonvis på Formosa för export av lökarna världen runt. Österns flesta liljor härstamma emellertid från högländerna, några tillhöra de rena fjälltrakterna och flera växa så långt norrut som i Sibirien och Kamtschatka; det övervägande antalet ut-härdar därför med lätthet våra vintrar, och det är endast dessa, som nedan komma att beskrivas.

L. amabile. Vildväxande i Korea har *L. amabile* långt mera tycke av en europeisk än en asiatisk lilja. Den är relativt lågväxt med en höjd av c:a 60 cm. och har spenslig men ändock stark stängel. Blommorna äro i storlek ungefär som hos *L. chalcedonicum*, av en ej särdeles stark men effektiv grenadindröd färg. Blomningen infaller i juli.

Fastän sällan sedd hos oss är denna lilja väl förtjänt av odling. Den har inga större fordringar, trivs i vanlig lätt trädgårdsjord i soligt läge och blommar årligen rikt. Ännu odlingsvärdare än huvudarten är formen *L. amabile luteum*, som har blommor av en sällsynt mild och ren, glänsande vaxgul färg, och till vars värdefulla egenskaper också hör, att blommorna mycket länge behålla sin friskhet. Den utmärker sig dessutom genom en behaglig doft, och skiljer sig däri till sin fördel från huvudarten, vars lukt nog endast riktiga hundvänner kunna tänkas finna angenäm. En var som kan få tag i denna lilja gör klokt

Doften är angenäm och särskilt mot kvällen väldigt stark; ett par liljor kunna fylla en hel trädgård med väl-lukt.

I det vilda når *L. auratum* en höjd av 1 à 1,5 meter, men kan i odling bli långt högre; 2 meter är ingen ovanlig höjd och 2,5 är knappast gränsen för dess förmåga. De kräftiga stänglarna ha en sådan styrka, att även manshöga liljor utan något stöd förmå bära ett dussin eller mer av de väldiga blommorna. Stängelbladen äro tjocka och glän-sande av en djupt mörkgrön färg.

Denna beskrivning gäller *L. auratum* då den är som bäst. Det är dock endast sällan denna lilja hos oss fullt ut får visa vad den förmår, men även i mindre god utveckling är det en lilja av hög rang.

Foto: fört.

Lilium giganteum.

Allmän Svensk Trädgårdstidning

I art prova den; dess fordringar synas vara lika små som huvudartens, och den gör ehuru anspråkslös i allt ett in-denna den praktfullaste av alla liljor sitt hem. Blommorna äro större än hos någon annan lilja, vidöppna med en grund bågform. Kronbladen äro vita med vågiga kanter och tillbakarullade spetsar mer eller mindre rikt bestödda med brunöda eller purpuröda punkter och efter mittern-ven tecknade med ett brett guldgult band. Blommans teckning har både i form och färg den fulländning som hör de ädla liljorna till, men härtill kommer i detta fall också något av den friare och fantrastfullare prägel, som åt orchi-deerna ger deras särskilda charm.

Lilium cernuum.

Foto: fört.

